

Dante Alighieri,
Comitato del Twente
Park de Kotten 217
7522 EL Enschede
Tel. 053 4351796

E-mailadres: alidante@solcon.nl

Enschede, januari 2019

Cari soci,

Hopelijk heeft u goede feestdagen beleefd. We wensen u natuurlijk allemaal een gelukkig, en vooral ook gezond, 2019 toe. En nu maar hopen dat Dante Twenthe ook nog levensvatbaar is. Vergeet niet: het voortbestaan van Dante Twenthe is ook afhankelijk van u!

Hierbij zenden we u de eerste nieuwsbrief van dit jaar met informatie over de komende lezingen. En natuurlijk komen ook nieuw verschenen boeken en tentoonstellingen in het komende halfjaar ter sprake.

De bijeenkomsten in januari en maart 2019

Vrijdag	25 januari 2019	20.00 uur	Lezing 'Het mysterieuze Puglia, het antieke Apulië' door drs. Rolf Smit en hapjes uit die streek verzorgd door zijn vrouw Inge Smit
Vrijdag	8 maart 2019	20.00 uur	Lezing 'De groei van een stad in 28 eeuwen' door dr. Math Osseforth

De lezing en proeverij 'Het mysterieuze Puglia, het antieke Apulië' door Rolf en Inge Smit.

Alberobello

Eindpunt Via Appia

Ontdek deze bijzondere regio in de hak van de Italiaanse laars met Rolf en Inge Smit die al 10 jaar in Le Marche wonen. Ze hebben hun hart verpand aan Italië, en dat zullen we merken!

Puglia is een streek vol raadsels. Van de vreemde trulli tot het achthoekige Castel del Monte van keizer Frederik II, de Stupor Mundi bijgenaamd. Ook van onbekende prehistorische volkeren zoals de Dauniers, die beweren af te stammen van koning Diomedes, wellicht bekend uit de Trojaanse oorlog. En van een Griekse erfenis in bij voorbeeld Tarente – vroeger een van de grootste steden ter wereld – en de Romeinse Via Appia die langs prachtige opgravingen voert.

Dit zijn slechts enkele elementen van het verhaal, dat Rolf ons zal vertellen.

Binnen Italië staat Puglia ook bekend om zijn fantastische producten. Daarvan laat Inge u het een en ander proeven, vóór en na de lezing.

Rolf Smit heeft Klassieke Talen gestudeerd. Inge is voedingsdeskundige en auteur van twee Italiaanse kookboekjes.

Datum en plaats: vrijdag 25 januari 2019 om 20.00 uur in Ariënsstaete (Liberein), Lijsterstraat 30, 7523 ET Enschede

Introductie: Toegestaan!

De lezing ‘De groei van een stad in 28 eeuwen’ door Math Osseforth

Een verhaal van heuvels, straten, pleinen en monumenten. Een combinatie archeologie, historie en politiek van toen en nu. Alle wegen leiden naar Rome. En in Rome leiden talloze wegen naar het verleden. In Rome is een straat nooit zomaar de verbinding tussen twee punten; iedere straat in de Stad heeft een eigen verhaal. Wie heeft haar aangelegd? Waarom heeft ze die naam? Waarom zo lijnrecht, waarom zoveel kronkels? Het stratenplan van Rome leest als een politiek manifest. De koning, de keizer, de dictator, de paus, allemaal hebben ze hun lijnen door de Stad getrokken. Sommige van die lijnen zijn nog steeds zichtbaar, sommige kruisen elkaar verborgen in de tijd. We wandelen over de Via Sacra en het Forum Boarium, de Via dell’Impero, de Corso Vittorio Emanuele II, de Piazza del Popolo en Piazza Venezia. En nog veel meer. En telkens staan we stil bij de geschiedenis die in Rome als nergens anders overal om je heen, maar ook zeker onder je voeten bruist en leeft. Math Osseforth is classicus in de breedste zin van het woord en verbindt de Klassieke Oudheid in alle facetten aan de tijden die volgen. Zijn credo is dan ook dat alles met alles te maken heeft. Zo wordt de cultuurgeschiedenis voor hem een meeslepend en voortdurend verhaal. Hij is een echte verhalenverteller. Dat weet u misschien ook van de in 2017 door hem gegeven lezing ‘Van Dood in Venetië tot Napels zien’.

Datum en plaats: vrijdag 8 maart om 20.00 uur in Ariënsstaete (Liberein), Lijsterstraat 30, 7523 ET Enschede
Introductie: Toegestaan!

Naast de bijeenkomsten, georganiseerd door het comitato del Twente kunt u ook nog op een andere manier, dicht bij huis of thuis, van de Italiaanse cultuur genieten.

- Tentoonstellingen

De tentoonstelling over Da Vinci is helaas afgelopen. U heeft echter nog ruim de tijd om de tentoonstelling ‘Utrecht, Caravaggio en Europa’ in het Centraal Museum te Utrecht te bezoeken. Deze duurt nog tot 24 maart. Daarnaast komen er in ons land dit jaar nog 2 belangrijke tentoonstellingen met Italiaanse kunstenaars. De eerste tentoonstelling vindt plaats in Amersfoort, de tweede in Assen.

‘MAESTRO VAN WITTEL - Hollandse meester van het Italiaanse stadsgezicht’ in Amersfoort van 26 januari 2019 t/m 5 mei 2019

Caspar Adriaensz. van Wittel (1653-1736), ofwel Gaspare Vanvitelli, werd geroemd en geëerd in zijn tweede vaderland Italië. Hij schilderde in de zeventiende en achttiende eeuw Rome, Napels en Venetië tot in de kleinste details en beïnvloedde beroemde Italiaanse schilders van stadsgezichten als Canaletto en Bellotto. Van Wittel werd geboren in Amersfoort, vertrok rond 1673 naar Italië, verwierf daar naam en faam en keerde niet meer terug naar zijn geboorteland. Tegenwoordig bevindt het overgrote deel van zijn oeuvre zich in Italiaanse, Engelse en Spaanse collecties. In Nederland bevinden zich slechts enkele tekeningen en één gouache: ‘Gezicht op Amersfoort’ in Museum Flehite. Met de tentoonstelling ‘Maestro Van Wittel – Hollandse meester van het Italiaanse stadsgezicht’ eren Museum Flehite en Kunsthal KAdE van 26 januari tot en met 5 mei deze in Nederland vrijwel onbekende meester met een groot retrospectief. Het plaatst zijn omvangrijke oeuvre in de context van zijn Nederlandse leerperiode en zijn invloed op de latere Italiaanse vedutisten.

In de tentoonstelling in Kunsthal KAdE komt het hele verhaal ‘Van Wittel’ aan bod. De plekken die hij schilderde, de stijl die hij ontwikkelde, zijn Nederlandse wortels, zijn adellijke opdrachtgevers en zijn onmiskenbare invloed in Italië. Met dit retrospectief willen Museum Flehite en Kunsthal KAdE Caspar van

Wittel, Gaspare Vanvitelli, zijn plek in de canon van de Nederlandse kunstgeschiedenis geven, als maestro van het (Italiaanse) stadsgezicht.

In het kader van de tentoonstelling is de Rotterdamse fotograaf Hans Wilschut gevraagd om, in het spoor van Caspar van Wittel, een aantal van de plekken in Rome, Napels, Venetië en Amersfoort te fotograferen die Van Wittel veelvuldig vastlegde. Hans Wilschut maakt ook onderdeel uit van de tentoonstelling Stadsbeelden in Museum Flehite die van 9 februari tot en met 19 mei te zien is.

Caspar van Wittel, Stadsgezicht op Amersfoort, ca. 1712

Caspar van Wittel, Gezicht op Rome met Piazza del Popolo, 1718

‘SPREZZATURA- Vijftig jaar Italiaanse schilderkunst 1860-1910’ in Assen vanaf 2 juni 2019 t/m 3 november 2019.

Werken van kunstenaars als Antonio Mancini, Federico Zandomenighi, Giovanni Segantini en Giacomo Favretto komen naar Assen. De schilderijen zijn voornamelijk afkomstig uit prominente Italiaanse museale collecties.

Voor velen is dit een onbekende periode in de Italiaanse schilderkunst. In de tentoonstelling Sprezzatura is werk te zien van meer dan veertig schilders uit heel Italië, waarbij de belangrijke kunstacademies, stromingen en genres vertegenwoordigd zijn. Het Italiaanse woord 'Sprezzatura' is een oud-Italiaans woord met vele betekenissen, waaronder 'virtuositeit' en 'schijn van moeiteloosheid'. Iets doen met 'sprezzatura' betekent iets met zoveel zwier en speels gemak doen, dat de overtuigingskracht er vanaf spat.

De volgende expositie is tot en met 24 maart 2019 te zien bij Bureau Europa, platform voor architectuur en design in Maastricht.

Stucco Storico – het verhaal achter een ambacht

Als de zeventiende eeuw bijna ten einde loopt, komen de eerste Italiaanse sierstucwerkers aan in Nederland. Ze treden in de voetsporen van de Venetiaanse glasblazers, die eerder al naar het noorden waren getrokken om daar aan de slag te gaan.

Hoewel het *stucco*, het sierstucwerk, tot dan toe eigenlijk zo goed als onbekend is in Nederland, valt het meteen in de smaak. Werden de muren van de huizen van rijke families eerder voorzien van bijzonder behang, kostbare stoffen en schilderijen van Hollandse meesters, nu worden ook plafonds versierd.

Stucco Storico toont het bijzondere werk van drie stuccatori Tomaso Vasalli, Joseph Moretti en Petrus Nicolaas Gagini. Geboren en getogen rond het meer van Lugano migreerden zij in de 18e eeuw naar wat we vandaag de Euregio noemen en voorzagen zij interieurs van het destijds bijzonder populaire sierstucwerk. Hun werk is goed bewaard gebleven in Maastricht, Aken, Luik en Eupen en wordt sinds de jaren '90 met vernieuwde kennis gerestaureerd en bestudeerd.

Stucco Storico toont enkele van hun meest toonaangevende interieurs en onderzoekt hoe deze tot stand zijn gekomen. Welke technieken en gereedschappen gebruikt een meesterstukadoos? Hoe heeft stucwerk zich ontwikkeld vanaf de Romeinse tijd? In welke tijd, maatschappij, cultuur en met welke invloeden en voorbeelden werkten de Italiaanse stukadoors in de Euregio? Hoe is het interieur door stucwerk veranderd? Welke innovaties kent het ambacht?

- Boeken

Ilja Leonard Pfeijffer: 'Grand Hotel Europa' (€ 24,99)

De schrijver neemt zijn intrek in het illustere maar in verval geraakte Grand Hotel Europa om te overdenken waar het is misgegaan met Clio, op wie hij in Genua verliefd is geworden en met wie hij in Venetië is gaan wonen. Hij reconstrueert het meeslepende verhaal van liefde in tijden van massatoerisme, van hun reizen naar Malta, Palmaria, Portovenere en de Cinque Terre en hun spannende zoektocht naar het laatste schilderij van Caravaggio. Intussen vat hij een fascinatie op voor de mysteries van Grand Hotel Europa en raakt hij steeds meer betrokken bij het wedervaren van de memorabele personages die het bevolken en die uit een eleganter tijdperk lijken te stammen, terwijl de globalisering ook op die schijnbaar in de tijd gestolde plek om zich heen begint te grijpen.

Grand Hotel Europa is de grote roman van Ilja Leonard Pfeijffer over het oude continent, waar zoveel verleden is dat er voor toekomst geen plek meer is en waar het meest reële toekomstperspectief geboden wordt door de

exploitatie van dat verleden in de vorm van toerisme. Het is een theateraal en lyrisch boek over de Europese identiteit, nostalgie en het einde van een tijdperk.

Paolo Giordano: ‘De hemel verslinden’ (€ 24,99)

‘De hemel verslinden’ (‘Divorare il cielo’) is het vierde boek van Paolo Giordano, die in 2008 een bestseller publiceerde die in veertig landen is verschenen: ‘De eenzaamheid van de priemgetallen.’ De (on)mogelijkheid van werkelijk contact tussen twee jonge mensen was het thema van dit boek, waarin een door een ski-ongeluk verlamde jonge vrouw en een door een rampzalig besluit getekende jongeman elkaar vinden.

In ‘De hemel verslinden’ gaat de jonge Teresa elke zomer samen met haar vader op vakantie. Ze maken ieder keer weer de slopende lange autorit vanuit het warme, drukke Turijn naar hun familiehuis op het Italiaanse platteland in Puglia. Dat staat in Speziale (what’s in a name? – maar het bestaat echt), het dorpje waar zij haar jeugd heeft doorgebracht. Die vakanties zijn vooral erg warm en saai, totdat ze in een nacht drie halfbroers naakt in hun zwembad ziet dobberen: Nicola, Tommaso en Bern, de meest geheimzinnige en charismatische van de drie. De jongens blijken zwaar religieus opgevoed en hebben onderling ook een complexe en intieme verhouding die Teresa voor verrassingen zal stellen. Giordano volgt de ontwikkeling van deze vier bijzondere levens gedurende twintig jaar. ‘De hemel verslinden’ is weer een goed geschreven en zeer onderhoudende roman.

Zenobia 5 - ‘Het verhaal van Apollonius’ (€ 15,00)

Het verhaal van Koning Apollonius is het fictieve relaas over de Syrische koning Apollonius, afkomstig uit de stad Tyrus, die op zijn zwerftochten door het oostelijk Middellandse Zeegebied – van Egypte tot Klein-Azië – de meest ongelooflijke avonturen meemaakt. Tegelijkertijd weerspiegelen de verhalen diep menselijke emoties omtrent haat, verbanning, onzekerheid en verboden liefdes. De opvallende mengeling van klassieke en christelijke motieven bieden een bijzonder leesgenot, dat zowel herkenning als vervreemding bewerkstelligt.

De start van het verhaal: *‘Antiochus, koning van Antiochië doet het met zijn dochter en wil alle mogelijke vrijers op afstand houden. Iedere jongeman die zich aanmeldt, moet een raadsel oplossen. Apollonius is een rijke, slimme jongeman uit Tyrus. Hij lost het raadsel op, maar krijgt niet de hand van de dochter en gaat per schip weer naar Tyrus waar hij de gebeurtenissen overdenkt. Intussen heeft de koning van Antiochië een slaaf achter Apollonius aangestuurd om hem te (laten) vermoorden. In Tyrus laadt Apollonius zoveel mogelijk van zijn rijkdom in een schip – inclusief een "handvol getrouwe slaven" – en verlaat stiekem zijn vaderstad. Als men Apollonius de volgende dag wil begroeten en hij verdwenen blijkt, is de hele stad in rouw gedompeld. Als de slaaf van Antiochus de reden voor de rouw hoort, keert hij terug naar zijn meester en vertelt hem dat Apollonius gevlucht is. Dan kondigt Antiochus een edict af met de strekking dat ieder die Apollonius levend of dood aanbrengt, resp. 100 of 200 talenten goud ontvangt. Vriend en vijand zoeken naar Apollonius.’* (tekst van Annet van Wiechen)

Het verhaal is een roman uit de latere klassieke oudheid, geschreven in het Latijn, dat teruggaat op een Grieks origineel uit de Hellenistische tijd. Deze roman heeft veel weg van een soap! De roman is nu in een nieuwe en eigentijdse vertaling van Vincent Hunink te lezen, ondersteund door een inleiding van Diederik Burgersdijk die de lezer wegwijs maakt in een tijd en achtergrond die niet de onze is, maar juist daardoor des te meer stof tot genot en reflectie biedt.

Internationale Dag van de Italian Cuisine op 17 januari in heel Italië!

Op 17 januari is het ook feest in de Italiaanse keuken! Het is namelijk International Day of Italian Cuisine (IDIC), de Internationale Dag van de Italiaanse Keuken. Op deze bijzondere dag, die wordt georganiseerd door Italiaanse koks uit de hele wereld, wordt de Italiaanse keuken extra in het zonnetje gezet.

Eerder maakte men op deze dag wereldwijd spaghetti met tomatensaus, tiramisù, ossobuco alla milanese, pesto genovese, tagliatelle al ragù bolognese, risotto alla milanese en spaghetti carbonara.

Enkele bijzondere data in 2019

- 500 jaar geleden is de schilder Tintoretto (1519-1594) geboren.
- 500 jaar geleden is Leonardo Da Vinci (1452-1519) overleden. Vandaar ook de tentoonstelling die in het Teylers Museum in Haarlem is geweest.
- 100 jaar geleden is de schrijver Primo Levi geboren.
- Ons lid Jeanne van der Stappen geeft de cursus 'Inferno' over een van de mooiste geïllustreerde manuscripten van de Divina Commedia van Dante op 7, 14 en 21 maart in Hengelo. Zie voor verder informatie u31.nl

Overige bestuursmededelingen

- Berichten via e-mail

Van een aantal leden hebben wij het e-mailadres. Als u uw mailadres doorgeeft, dan kunnen wij u vlak voor een bijeenkomst een herinnering sturen.

Per conto di gruppo di lavoro
Gon Koiter (tijdelijk redactrice)